

Handläggare
Ida Folkesson
Telefon: 0850809014

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd
2021-10-21

Remiss: Handlingsplan för klimatanpassning av Stockholms stad

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från bland annat Norrmalms stadsdelsnämnd med anledning av remiss gällande Handlingsplan för klimatanpassning 2021-2024.

Kommunstyrelsen har fått i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och styrelser ta fram en handlingsplan för klimatanpassning. Uppdraget är inom ramen för stadens miljöprogram och målområdet: *Ett klimatanpassat Stockholm* och dess två etappmål att Stockholm ska stärka förmågan att hantera effekter av skyfall och värmebölja.

Handlingsplanen beskriver stadens ambitionsnivå för klimatanpassningsarbetet samt innehåller aktiviteter som stärker stadens förmåga att hantera effekter av skyfall och värmeböljor. Handlingsplanen för klimatanpassning genomförs genom att ansvariga nämnder och styrelser implementerar planens aktiviteter i sina respektive verksamhetsplaner.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget till Handlingsplan för klimatanpassning 2021-2024. Handlingsplanen initierar ett långsiktigt arbete inom ramen för miljöprogrammet. Förvaltningen anser att det är positivt att aktiviteterna till stor del syftar till att klarlägga arbetet med klimatanpassning framåt. Klimatanpassning spänner över organisations- och geografiska gränser och utmanar befintliga strukturer. Av denna anledning anser förvaltningen att det praktiska samarbetet mellan nämnder och styrelser med tiden behöver förtydligas gällande ansvar och kostnader. Detta är en viktig förutsättning för ett effektivt arbete och kräver en helhetssyn gällande åtgärderna från investering till drift för att de ska bli hållbara ur både miljö- och kostnadsperspektiv.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från bland annat Norrmalms stadsdelsnämnd med anledning av remiss gällande Handlingsplan för klimatanpassning 2021-2024. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 8 november 2021.

I kommunfullmäktiges budget för år 2020 fick kommunstyrelsen i uppdrag att i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, äldrenämnden, stadsdelsnämnderna samt Stockholm Vatten och Avfall AB utarbeta en handlingsplan för klimatanpassning.

Uppdraget ska ses i ljuset av Stockholm stads miljöprogram 2020-2023. Programmet är ett stadsövergripande styrdokument och utgör utgångspunkt för handlingsplaner och riktlinjer som detaljerar genomförandet för att nå målen. Miljöprogrammet är strukturerat efter de mest prioriterade miljömålen på lång sikt. Programmets mål kopplar även till de sjutton hållbarhetsmålen inom Agenda 2030. I programmet finns ett eget målområde för klimatanpassning som omfattar etappmålen att stärka stadens förmåga att hantera effekter av skyfall samt värmebölja.

Schematisk beskrivning av miljöprogrammets struktur hämtad från Stockholms miljöprogram 2020-2023

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för administration och prevention i samarbete med förvaltningens övriga avdelningar.

Ärendet

Handlingsplanen beskriver stadens ambitionsnivå för klimatanpassningsarbetet samt innehåller aktiviteter som stärker stadens förmåga att hantera effekter av skyfall och värmeböljor. Handlingsplanen för klimatanpassning genomförs av ansvariga

Norrmalms stadsdelsförvaltning
Avdelningen för administration och prevention

Sankt Eriksgatan 117
Box 45075
10430 Stockholm
Växel 08-508 090 00
Fax 08-508 09 099
norrmalm@stockholm.se
stockholm.se

nämnder och styrelser, som implementerar planens aktiviteter i sina respektive verksamhetsplaner.

Klimatanpassningsarbetets två angreppssätt

Klimatanpassningen utgår från två angreppssätt. Dessa beskriver också Stockholms ambitionsnivå gällande stadens förmåga att hantera effekter av skyfall och värmeböljor.

- Det ena handlar om att utifrån stadens klimatanpassningsprocess inventera risker och därefter avhjälpa dessa med olika typer av åtgärder. Riskerna handlar om liv och hälsa, att samhällsviktig verksamhet slås ut eller att väsentliga skador på stadens egendom och verksamhet uppkommer. Insatserna i detta fall kan vara både fysiska åtgärder som på olika sätt bygger bort problemet, att ha rutiner för att anpassa sin verksamhet, eller att installera olika typer av varningssystem.
- Det andra angreppssättet handlar om att i den fysiska planeringen, vid byggande och genom verksamhetsanpassning ta hänsyn till ett förändrat klimat långsiktigt. Detta sker exempelvis genom att vid byggnation se till att marken har goda förutsättningar att ta om hand stora regnmängder, att det finns skuggiga platser på skolgårdar och i den offentliga miljön eller att bostäder och verksamheter har lösningar för temperatursänkande åtgärder i samband med värmeböljor. Detta angreppssätt behövs både vid nybyggnation och hos stadens förvaltande verksamheter så att åtgärder kommer till stånd i befintlig stadsmiljö och vid renovering och utveckling av stadens egna byggnader.

Tidplan för handlingsplanens genomförande

Klimatanpassning av staden är ett långsiktigt arbete. Detta innebär att en nära samverkan är nödvändig vilket kan ta tid att få på plats. Samtidigt händer mycket på området och planen riskerar att i alla fall till viss del vara inaktuell om några år. I och med att den svarar mot miljöprogrammets målformuleringar följer planen miljöprogrammets giltighetstid men med ett års förskjutning, det vill säga 2021-2024.

Implementering, genomförande och uppföljning

I handlingsplanen anges ett antal aktiviteter som ska genomföras. Dessa är dock inte uttömmande och det finns utrymme för berörda nämnder och styrelser att justera eller anpassa aktiviteterna utifrån det egna verksamhetsansvaret, enligt handlingsplanens ambitioner och stadens mål i övrigt. Handlingsplanen för klimatanpassning genomförs genom att ansvariga nämnder och styrelser tar aktiviteter från planen och beskriver dessa i sina respektive verksamhetsplaner. Det är lämpligt att i samband med detta föra en dialog med övriga utpekade nämnder och styrelser. Samverkan lyfts även särskilt i miljöprogrammet där det framhålls att det är av vikt att inte bara

samverka kring stadsutveckling utan även kring befintlig stadsbebyggelse samt förvaltning och skötsel av vidtagna åtgärder. Uppföljningen av handlingsplanen sker i samband med ordinarie verksamhetsuppföljning i tertialrapportering och verksamhetsberättelser. Vissa frågor och analyser som kommer att behöva göras är av känslig karaktär. Det är därför viktigt att informationssäkerhet och skyddsvärden finns med som ett generellt anslag i det kommande utvecklingsarbetet.

Finansiering

För att genomföra aktiviteterna i handlingsplanen krävs att nämnder och bolag inom ramen för ordinarie verksamhetsplanering prioriterar åtgärder och aktiviteter. Det handlar om personella resurser, utredningsresurser och att operativt genomföra olika typer av fysiska åtgärder. När det kommer till skyfall anges även i principerna att skyfallshänsyn ska tas i investeringsprojekt. Vid nyexploatering blir frågan att integrera kostnaderna i projektet. Vid budgetering är det viktigt att ställa de kostnader staden riskerar att drabbas av om ingenting görs och andra eventuella nyttor som erhålls i förhållandet till kostnaderna för åtgärderna.

Aktiviteter

Handlingsplanen innehåller förslag på aktiviteter som är framtagna med syfte att stärka stadens förmåga att hantera skyfall och värmeböljor. Flera av aktiviteterna syftar till att införliva arbetet med klimatanpassning i befintliga arbetsprocesser. För många områden behövs initialt en kunskapsuppbyggnad, följt av utformandet av metoder vilka sedan kan införlivas i befintliga arbetsprocesser. Vid varje aktivitet anges de nämnder eller styrelser som är ansvariga för genomförandet av aktiviteten. För skyfall anges även sex principer som ska beaktas vid stadens skyfallsarbete. Principer för värmeböljor ska utredas och är en av aktiviteterna i handlingsplanen.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget till Handlingsplan för klimatanpassning 2021-2024. Handlingsplanen initierar ett långsiktigt arbete inom ramen för miljöprogrammet. Förvaltningen anser att det är positivt att aktiviteterna till stor del syftar till att klarlägga arbetet med klimatanpassning framåt. Klimatanpassning spänner över organisations- och geografiska gränser och utmanar befintliga strukturer. Av denna anledning anser förvaltningen att det praktiska samarbetet mellan nämnder och styrelser med tiden behöver förtydligas gällande ansvar och kostnader. Detta är en viktig förutsättning för ett effektivt arbete och kräver en helhetssyn gällande åtgärderna från investering till drift för att de ska bli hållbara ur både miljö- kostnadsperspektiv.

Förvaltningen ser att det finns en risk för ökade kostnader eftersom klimatanpassningsåtgärder ska bekostas inom egen budgetram. Vid eventuella hyreshöjningar i fastigheter påverkas både förvaltningens verksamheter samt boende. Vidare har anläggningar på parkmark ännu inte byggts inom stadsdelsområdet, vilket innebär en osäkerhet kring hur stora driftskostnaderna förväntas bli då referensprojekt saknas. För lösningar som lokaliseras på ytor som i staden har en ordinarie funktion behöver ansvaret vara tydligt för hur återställande ska lösas.

Förvaltningen önskar att dialog initieras i tidigt skede gällande vägar och anläggningar som stadsdelsnämnden tar över ansvaret för vid övergång till driftskede. I planeringen av anläggningar behöver kostnadsaspekten för driften beaktas av ansvarig nämnd.

Enligt handlingsplanen finns ett delat ansvar för åtgärder, beroende på vem som har mest nytta av åtgärden samt har rådighet över marken där lösningen lokaliseras. Förvaltningen ser positivt på att ansvarsfördelningen i dessa fall tydliggörs samt planen att ta fram en modell för skötsel av anläggningar som avser kombinera omhändertagande av dagvatten och skyfall.

Det förebyggande arbetet har sin grund i verksamheternas risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) och andra eventuella risk- och lägesbilder som finns i stadens verksamheter. Förvaltningen önskar tydliggörande kring vem det är som gör den praktiska riskbedömningen i de fall det hamnar utanför verksamhetens kompetensområde.

Förvaltningen vill påpeka att stadsdelsnämnderna även ansvarar för skötsel, drift, investeringar och reinvesteringar av *gatugröna ytor*, parkmark och naturmark. Det behöver således även skapas en reinvesteringsbudget för gatugröna ytor.

Lika rättigheter för alla

Mångfunktionella skyfalls- och dagvattenåtgärder lämpar sig väl i Norrmalms stadsdelsområde täta stadsbebyggelse. De kan bidra till mervärden som ger andra vinster för samhället, exempelvis en attraktiv stad för boende, besökare och näringslivet. Förvaltningen vill framhålla vikten av att de ytor som medborgare vistas på är tillgängliga, trygga och i möjligaste mån är anpassade till barn och äldre.

Norrmalms stadsdelsförvaltning
Avdelningen för administration och prevention

Sankt Eriksgatan 117
Box 45075
10430 Stockholm
Växel 08-508 090 00
Fax 08-508 09 099
norrmalm@stockholm.se
stockholm.se

Jesper Ackinger
stadsdelsdirektör

Maria Härenstam
avdelningschef

Bilaga

Handlingsplan för klimatanpassning av Stockholms stad.

Normalms stadsdelsförvaltning
Avdelningen för administration och prevention

Sankt Eriksgatan 117
Box 45075
10430 Stockholm
Växel 08-508 090 00
Fax 08-508 09 099
norrholm@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jesper Ackinger, stadsdelsdirektör	2021-10-04
Maria Härenstam, avdelningschef	2021-10-04